

Eiropas
Komisija

Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšana

Ziņojumu sagatavoja:

Žans Klods Junkers

ciešā sadarbībā ar

Donaldu Tusku

Jerūnu Deiselblūmu

Mario Dragi

un **Martinu Šulcu**

Saturs

1. Padziļinātas, patiesas un taisnīgas ekonomiskās un monetārās savienības būtība	3
2. Ceļā uz ekonomisko savienību – konverģence, labklājība un sociālā kohēzija	6
3. Ceļā uz finanšu savienību – integrētas finanses integrētai ekonomikai	10
4. Ceļā uz fiskālo savienību – pārdomātas un integrētas fiskālās politikas integrēta sistēma	13
5. Demokrātiskā pārskatatbildība, leģitimitāte un iestāžu stiprināšana	16
1. pielikums. Ceļvedis virzībai uz pilnīgu ekonomisko un monetāro savienību	20
2. pielikums. Integrētāks Eiropas pusgads	22
3. pielikums. Konsultatīvas Eiropas Fiskālās padomes pamatprincipi	23

Ievads

2014. gada oktobra Eirosamītā tika uzsvērts, ka “ekonomikas politikas ciešāka koordinācija ir būtiska, lai nodrošinātu ekonomiskās un monetārās savienības (EMS) raitu darbību”. Tajā aicināja strādāt, lai turpinātu “izstrādāt konkrētus mehānismus spēcīgākai ekonomikas politikas koordinācijai, konverģencei un solidaritātei” un “sagatavot nākamās pasākumus labākai ekonomikas pārvaldībai eirozonā”.

Šo ziņojumu sagatavojis Eiropas Komisijas priekšsēdētājs, cieši sadarbojoties ar Eirosamīta priekšsēdētāju, Eiropas Centrālās bankas priekšsēdētāju un Eiropas Parlamenta priekšsēdētāju.

Šajā ziņojumā ieguldījumu ir sniegušas intensīvas apspriedes ar dalībvalstīm un pilsonisko sabiedrību. Tas balstīts uz ziņojumu “Ceļā uz patiesu ekonomisko un monetāro savienību” (t. s. “četrus priekšsēdētāju ziņojums”) un Komisijas 2012. gada “Plānu padziļinātas un patiesas EMS izveidei”, kas joprojām ir būtiskas norādes, lai pabeigtu EMS, kā arī uz 2015. gada 12. februāra analītisko

ziņojumu “Gatavošanās nākamajiem pasākumiem labākai ekonomikas pārvaldībai eirozonā”.

Šajā ziņojumā atspoguļoti piecu priekšsēdētāju personiskie apsvērumi un apspriedes. Tajā galvenā vērtība pievērsta eirozonai, jo valstīm, kurām ir kopīga valūta, ir konkrēti kopīgi izaicinājumi, intereses un pienākumi. Neraugoties uz to, virzība uz padziļinātu EMS ir pieejama visām ES dalībvalstīm. Tai vajadzētu būt pārredzamai un saglabāt vienotā tirgus integritāti visos tās aspektos. Faktiski tam, ka preču un pakalpojumu, digitālajā, enerģētikas un kapitāla tirgu jomā tiktu pabeigta vienotā tirgus izveide, un tā potenciāls tiktu izmantots pilnā apmērā, vajadzētu būt vienam no spēcīgākajiem stimuliem virzībā uz ekonomisko savienību, kā arī radīt vairāk darbavietu un panākt straujāku izaugsmi.

EMS izveides pabeigšana nav pašmērķis. Tas ir līdzeklis, lai radītu labāku un taisnīgāku dzīvi visiem iedzīvotājiem, sagatavotu ES nākotnes globālajiem izaicinājumiem un veicinātu katras dalībvalsts labklājību.

1

**Padziļinātas, patiesas
un taisnīgas ekonomiskās
un monetārās savienības
būtība**

Eiro ir sekmīga un stabila valūta. Tā ir kopīga 19 ES dalībvalstīm un vairāk nekā 330 miljoniem iedzīvotāju. Tā ir sniegusi eirozonas dalībvalstīm cenu stabilitāti un aizsardzību pret ārējo nestabilitāti. Neraugoties uz neseno krīzi, tā joprojām ir otra nozīmīgākā valūta pasaulē, tā veido gandrīz vienu ceturto daļu no pasaules ārvalstu valūtas rezervēm, un gandrīz sešdesmit valstu un teritoriju visā pasaulē ir tieši vai netieši piesaistījušas tai savu valūtu.

Eiropa izklūst no pēdējo septiņdesmit gadu smagākās finanšu un ekonomikas krīzes. Nesenie izaicinājumi lika valstu valdībām un ES iestādēm veikt ātrus ārkārtas pasākumus. Tām bija nepieciešams stabilizēt savu ekonomiku un aizsargāt visu to, kas bija sasniegts ar pakāpeniskajā un reizēm sarežģītajā Eiropas integrācijas procesā. Tā rezultātā ir saglabāta eirozonas integritāte kopumā, un iekšējais tirgus joprojām ir stiprs.

Tomēr līdz ar ekonomiskās izaugsmes un uzticēšanās atgriešanos lielākajā Eiropas daļā ir skaidrs, ka pēdējo gadu ātrie risinājumi ir jāpārvērš ilgstošā, godīgā un demokrātiski leģitīmā pamatā nākotnei. Turklāt ir skaidrs, ka, ņemot vērā 18 miljonus bezdarbnieku eirozonā, vēl ir daudz darāmā, lai uzlabotu ekonomikas politikas jomas.

Eiropas ekonomiskā un monetārā savienība (EMS) pašlaik ir kā māja, kas tika celta desmitiem gadu, bet tikai daļēji pabeigta. Kad uznāca vētra, bija ātri jānostiprina tās mūri un jumts. Tagad ir pienācis laiks nostiprināt tās pamatus un pārvērst to par tādu vietu, kādai EMS bija paredzēts būt: vietu labklājībai, kuras pamatā ir līdzsvarota ekonomikas izaugsme un cenu stabilitāte un konkurētspējīga sociālā tirgus ekonomika, kuras mērķis ir pilnīga nodarbinātība un sociālais progress. Lai to panāktu, mums būs jāveic turpmāki pasākumi, lai pabeigtu EMS izveidi.

Eiro ir vairāk nekā tikai valūta. Tas ir politisks un ekonomisks projekts. Visas monetārās savienības dalībvalstis uz visiem laikiem ir atteikušās no to iepriekšējām nacionālajām valūtām un pastāvīgi dalās monetārajā suverenitātē ar citām eirozonas valstīm. Savukārt valstis gūst priekšrocības, izmantojot uzticamu un stabilu valūtu plašā, konkurētspējīgā un spēcīgā vienotajā tirgū. Šā kopīgā likteņa īstenošanai ir vajadzīga solidaritāte krīzes laikos, kā arī vispārpieņemtu noteikumu ievērošana no visu dalībvalstu puses.

Tomēr šāds darījums ir izdevīgs vienīgi tad, ja visas dalībvalstis gūst labumu no tā. Lai izpildītu šo nosacījumu, valstīm gan individuāli, gan kolektīvi ir jāveic pasākumi, lai kompensētu valstu pielāgošanās instrumentus, no kuriem atsakās pievienošanās brīdī. Pirmkārt, tām ir jāpārvērš labāk novērst krīzes, izmantojot augstas kvalitātes pārvaldību Eiropas un valstu līmenī, ilgtspējīgu fiskālo un ekonomikas politiku, kā arī taisnīgu un efektīvu valsts pārvaldi. Otrkārt, ekonomikas

satricinājumu brīdī (tie ir neizbēgami), katrai valstij ir jāpārvērš efektīvi reaģēt.

Valstīm jāpārvērš iekšēji amortizēt satricinājumus ar atbilstoši noturīgu ekonomiku un pietiekamām fiskālajām rezervēm visā ekonomikas ciklā. Tas ir tādēļ, ka, valdot vienotai monetārai politikai visā eirozonā, valstu fiskālajai politikai ir būtiska nozīme ekonomikas stabilizācijā tajos brīžos, kad notiek vietēja līmeņa satricinājumi. Un, tā kā visām valstīm ir viens valūtas maiņas kurss, tām ir vajadzīga elastīga ekonomika, kas var ātri reaģēt uz lejupeļiem. Citādi pastāv risks, ka lejupslīdei būs nopietnas un tālejošas sekas.

Taču relatīvas cenu korekcijas nebūs iespējamas tik ātri kā valūtas kursa korekcijas. Turklāt esam pieredzējuši, ka tirgus spiediena ietekmē lejupslīdes laikā valstīm var zust to fiskālie stabilizatori. Lai visām eirozonas valstīm klātos labāk, tām ir jāpārvērš arī dalīties ar satricinājumu ietekmi, izmantojot riska dalīšanu EMS iekšienē. Īstermiņā šo riska dalīšanu var panākt, izmantojot integrētus finanšu un kapitāla tirgus (privāta riska dalīšana) apvienojumā ar nepieciešamajiem kopējiem atbalsta mehānismiem, t. i., galējas nepieciešamības finanšu drošības tīklu, banku savienībai. Vidējā termiņā, ekonomiskajām struktūrām sākot izmantot labākos standartus Eiropā, valsts riska dalīšana būtu jāuzlabo ar fiskālās stabilizācijas mehānismu visai eirozonai kopumā.

Individuāla un kolektīva neilgtspējīgas politikas novēršana un satricinājumu amortizācija pirms krīzes vai tās laikā nebija efektīva. Lai gan kopš tā laika ir veikti vairāki svarīgi institucionāli uzlabojumi, joprojām pastāv sākotnējās nepilnības. Šobrīd visā eirozonā pastāv ievērojamas atšķirības. Dažās valstīs bezdarba līmenis ir nepieredzēti zems, savukārt citās tas ir rekordliels; dažās valstīs fiskālo politiku var izmantot precikliski, bet citās paies ilgi konsolidācijas gadi, līdz fiskālā telpa atgūsies.

Šobrīd pastāvošās atšķirības rada nestabilitāti visā Savienībā. Mums ir jākorrigē šīs atšķirības un jāuzsāk jauns konverģences process. Jebkādi konkrēti monetārās savienības panākumi ir atkarīgi no tās vispārējiem panākumiem. Turklāt arvien vairāk globalizētajā pasaulē dalībvalstīm ir pienākums un personīga interese uzturēt pārdomātu politiku un uzsākt reformas, kas to ekonomiku padarītu elastīgāku un konkurētspējīgāku.

Progresam jānotiek četrās frontēs. Pirmkārt, ir jāvirzās uz **patiesu ekonomisko savienību**, kas nodrošina, ka katrai ekonomikai ir strukturālās iezīmes, lai tā attīstītos monetārajā savienībā. Otrkārt, ir jāvirzās uz **finansiālo savienību**, kas garantē mūsu valūtu integritāti visā monetārajā savienībā un palielina riska dalīšanu ar privāto sektoru. Tas nozīmē banku savienības izveides pabeigšanu un kapitāla tirgu savienības izveides paātrināšanu. Treškārt, ir jāvirzās uz **fiskālo savienību**, kas nodrošina gan fiskālo ilgtspēju,

gan fiskālo stabilizāciju. Un, visbeidzot, ir jāvirzās uz **politisko savienību**, kas kalpo par pamatu visam iepriekš minētajam, nodrošinot patiesu demokrātisko pārskatatbildību, leģitimitāti un iestāžu stiprināšanu.

Visas četras savienības ir viena no otras atkarīgas. Tāpēc tām ir jāattīstās paralēli, un visām eirozonas dalībvalstīm ir tajās visās jāpiedalās. Panākumi katrā gadījumā būs vērojami pēc virknes īstermiņa un ilgtermiņa pasākumu, tomēr šobrīd ir būtiski noteikt un vienoties par visu secību. Īstermiņa pasākumi šobrīd palielinās uzticēšanos tikai tad, ja tie aizsāks plašāku procesu un kalpos par tiltu, kas ved uz pabeigtu un patiesu EMS. Pēc daudziem krīzes gadiem valdībām un iestādēm ir jāpierāda iedzīvotājiem un tirgiem, ka eirozona varēs ne tikai *izdzīvot*. Tām jāpārlicinās, ka eirozona pieredzēs *uzplaukumu*.

Šim ilgtermiņa redzējumam ir nepieciešams, lai īstermiņa pasākumi būtu vērienīgi. Valdībām un iestādēm šobrīd ir jāstabilizē Eiropas māja un jāpasagatavo pamats pabeigta arhitektūrai vidējā termiņā. Tas nenovēršami būs saistīts ar lielāku suverenitātes dalīšanu laika gaitā. Neraugoties uz nenoliedzamo ekonomikas un fiskālo noteikumu nozīmi un to ievērošanu, pasaulē otro lielāko ekonomiku nevar pārvaldīt, izmantojot sadarbību, kas balstīta vienīgi uz noteikumiem. Lai eirozona pakāpeniski virzītos uz patiesu ekonomisko un monetāro savienību, tai būs nepieciešams pāriet no sistēmas, kurā paredzēti noteikumi un pamatnostādnes valsts ekonomikas politikas veidošanai, uz sistēmu, kas paredz turpmāku suverenitātes dalīšanu kopējās iestādēs, daudzas no kurām jau pastāv un var pakāpeniski izpildīt šo uzdevumu. Praksē tas nozīmē, ka dalībvalstīm būtu jāpieņem arvien vairāk kopīgu lēmumu par savu attiecīgo valstu budžetu un ekonomikas politikas elementiem. Pēc sekmīga ekonomiskās konverģences un finanšu integrācijas procesa pabeigšanas tas būs solis ceļā uz zināma mēra valsts riska dalīšanu, kas vienlaikus būtu jāpapildina ar stingrāku demokrātisko līdzdalību un pārskatatbildību gan valstu, gan Eiropas līmenī. Šāda posmveida pieeja ir nepieciešama, jo, lai veiktu dažus no vērienīgākajiem pasākumiem, būtu jāievieš izmaiņas mūsu pašreizējā ES tiesiskajā regulējumā (dažas izmaiņas būtu nozīmīgākas par citām), kā arī jāsasniedz ievērojami panākumi attiecībā uz ekonomisko konverģenci un noteikumu saskaņošanu visās eirozonas dalībvalstīs.

Ziņojumam ir divkāršs mērķis: izklāstīt pirmos soļus, lai šobrīd sāktu šo procesu, un sniegt skaidrus norādījumus par ilgtermiņa pasākumiem. Šis process tiktu organizēts divos secīgos posmos (skatīt ceļvedi 1. pielikumā).

Pirmais posms (2015. gada 1. jūlijs – 2017. gada 30. jūnijs). Šajā pirmajā posmā ("**padziļināšana darot**") ES iestādes un eirozonas dalībvalstis balstītos uz pašreizējiem instrumentiem un pēc iespējas labāk izmantotu spēkā esošos līgumus. Īsumā tas nozīmē strukturālās konverģences un konkurētspējas veicināšanu, pabeidzot finanšu savienības izveidi, valstu un eirozonas līmenī sasniedzot un uzturot atbildīgu fiskālo politiku un palielinot demokrātisko pārskatatbildību.

Otrais posms (2017. gada 1. jūlijs – 2019. gada 30. jūnijs). Šajā otrajā posmā ("**EMS izveides pabeigšana**") tiktu panākta vienošanās par konkrētiem plašāka mēroga pasākumiem, lai pabeigtu EMS ekonomiskās un institucionālās struktūras izveidi. Konkrēti, šajā otrajā posmā konverģences process tiktu padarīts juridiski saistošāks, izmantojot vispārpieņemtu konverģences kritēriju kopumu, kam tiktu piešķirts juridisks raksturs. Ievērojami panākumi virzībā uz minētajiem standartiem (un turpmāka šo standartu ievērošana pēc to sasniegšanas) būtu viens no nosacījumiem, kas katrai eirozonas dalībvalstij izvirzīts attiecībā uz piedalīšanos eirozonas satricinājumu amortizācijas mehānismā šajā otrajā posmā.

Nobeiguma posms (vēlākais, līdz 2025. gadam). Otrā posma beigās un pēc visu pasākumu pilnīgas ieviešanas padziļināta un patiesa EMS visiem to ES dalībvalstu iedzīvotājiem, kurās izmanto vienoto valūtu, nodrošinātu stabilu un labklājīgu vietu, kas citām ES dalībvalstīm šķiet pievilcīga, lai pievienotos, ja tās ir gatavas to darīt.

ES iestāžu priekšsēdētāji pārraudzīs šā ziņojuma ieteikumu īstenošanu. Lai sagatavotos pārejai no pirmā posma uz otro posmu, Komisija 2017. gada pavasarī iesniegs balto grāmatu, kurā tiks novērtēti pirmajā posmā gūtie panākumi un ieskicēti turpmākie nepieciešamie pasākumi, tostarp juridiska rakstura pasākumi, kas nepieciešami, lai pabeigtu EMS izveidi otrajā posmā. Baltajā grāmatā tiks izmantota analītiska informācija no ekspertu konsultāciju grupas, turpmāk pētot šajā ziņojumā iekļauto ilgtermiņa priekšlikumu juridiskos, ekonomiskos un politiskos priekšnosacījumus. To sagatavos, apspriežoties ar pārējo ES iestāžu priekšsēdētājiem.

Šajā ziņojumā izklāstītas idejas, kas pēc turpmākām apspriedēm var pārtapt par tiesību aktiem un iestādēm. Tam ir vajadzīgs plašs, pārredzams un iekļaujošs process – tāds process, kas būtu jāsāk nekavējoties.

2

**Ceļā uz ekonomisko
savienību — konverģence,
labklājība un sociālā kohēzija**

Konverģences jēdziens ir mūsu ekonomiskās savienības pamatā: konverģence starp dalībvalstīm virzībā uz augstāko labklājības līmeni; un iekšēja konverģence Eiropas sabiedrībā, lai veicinātu mūsu unikālo Eiropas modeli.

EMS monetārā politika ir centralizēta, bet ekonomikas politikas nozīmīgas daļas paliek valstu līmenī. Tomēr krīze ir padarījusi īpaši acīmredzamu to, ka attīstības ziņā eirozonas dalībvalstis ir viena no otras atkarīgas. Visu dalībvalstu kopējās un personīgajās interesēs ir spēt sekmīgi mazināt ekonomikas satricinājumus, modernizēt ekonomikas struktūras un sociālās drošības sistēmas un nodrošināt, ka iedzīvotāji un uzņēmumi var pielāgoties jaunām prasībām, tendencēm un izaicinājumiem un gūt labumu no tiem. Tāpat katras dalībvalsts interesēs ir tas, ka visas pārējās valstis to dara līdzīgā ātrumā. Tas ir būtiski tādā monetārajā savienībā kā EMS, kurā liela mēroga fiskālie pārvedumi starp dalībvalstīm nav paredzēti un kurā darbaspēka mobilitāte ir samērā ierobežota.

Tas nenozīmē, ka visas dalībvalstis, kurās izmanto vienotu valūtu, ir līdzīgas vai tām tādām vajadzētu būt, vai ka tām būtu jāievēro viena un tā pati politika. Galu galā būtiskākais ir rezultāts: ka visas eirozonas dalībvalstis īsteno pārdomātu politiku, lai spētu ātri atgūties no īstermiņa satricinājumiem, izmantot savas salīdzinošās priekšrocības vienotajā tirgū un piesaistīt investīcijas, tādējādi nodrošinot augstu izaugsmes un nodarbinātības līmeni.

Ar vienotā tirgus padziļināšanu daudz ko var panākt, un tas ir svarīgi visām 28 ES dalībvalstīm, bet jo īpaši tām dalībvalstīm, kuras izmanto eiro kā savu valūtu. Vienotais tirgus joprojām ir nepilnīgs tādās būtiskās politikas jomās, kā piemēram, preces un pakalpojumi, kā arī jomās, kurās ir neizmantots potenciāls, piemēram, enerģētika un digitālais un kapitāla tirgus. Tas liecina par to, ka, neraugoties uz milzīgo ekonomisko potenciālu, kas saistīts ar patiesi vienotu tirgu, pastāv ievērojami politiskie šķēršļi. Lai gūtu panākumus, attiecīgie lēmumi katrā no jomām būtu jāuzskata par daļu no politiskās paketes, kas sniedz labumu visām dalībvalstīm, nevis jāuztver kā viens no otra neatkarīgi lēmumi. Tomēr ar to vien nepietiek. Ilgtspējīgai konverģencei ir nepieciešams arī plašāks tādās politikas kopums, kuru apzīmē ar jēdzienu “strukturālās reformas”, t. i., reformas, kuru mērķis ir modernizēt ekonomiku, lai panāktu lielāku izaugsmi un radītu vairāk darbavietas. Tas nozīmē gan efektīvākus darba un preču tirgus, gan spēcīgākas publiskās iestādes.

Lai starp eirozonas dalībvalstīm notiktu konverģence, ir vajadzīgi turpmāki panākumi. Pirmkārt, īstermiņā (pirmais posms) mums ir jāveic atjaunoti centieni, lai

visi veiktu konverģences pasākumus virzībā uz vislabāko sniegumu un praksi Eiropā, balstoties uz pašreizējām pārvaldības sistēmām un stiprinot tās. Galīgais mērķis ir panākt arī noturīgas ekonomikas struktūras visā eirozonā. Tam būtu jānodrošina jauns impulss darbavietas radīšanai un izaugsmei uz konkurētspējas un sociālās kohēzijas pamata.

Šim konverģences procesam tiktu piešķirts oficiāls statuss otrajā posmā, un tas būtu balstīts uz vispārpieņemtu standartu kopumu ar juridisku būtību. Ievērojami panākumi attiecībā uz vispārpieņemto standartu kopumu tiktu regulāri uzraudzīti un kalpotu kā nosacījums, lai dalībvalstīm būtu iespēja izmantot turpmākus instrumentus, piemēram, lai visai eirozonai kopumā izveidotu satricinājumu amortizācijas mehānismu.

2.1. Jauns impulss konverģencei, darbavietas radīšanai un izaugsmei

Atjaunots reformas stimulē ir saskaņā ar 2011. gada paktu “Eiro plus – ciešāka ekonomikas politikas koordinācija konkurētspējai un konverģencei”, kas tomēr lielā mērā nespēja sniegt gaidītos rezultātus, ņemot vērā tā starpvaldību, nesaistošo raksturu¹. Tā vietā, lai radītu turpmākus paktus, ir jāpasniež konkrēti panākumi, pamatojoties uz ES tiesību aktiem, lai virzītos uz ekonomisko savienību, kurā pastāvētu konverģence, izaugsme un darbavietas. Tā būtu jābalsta uz šādiem četriem pīlāriem: eirozonas mēroga konkurētspējas iestāžu sistēmas izveide; pastiprināta makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras īstenošana; lielāks uzsvars uz nodarbinātības un sociāliem rādītājiem; un ekonomikas politikas ciešāka koordinācija pilnveidota Eiropas pusgada ietvaros. Tas būtu jāīsteno īstermiņā (pirmais posms), pamatojoties uz praktiskiem pasākumiem un saskaņā ar Kopienas metodi.

Eirozonas mēroga konkurētspējas iestāžu sistēma

Eirozonas pārvaldība ir veiksmīgi iedibināta attiecībā uz fiskālās politikas koordināciju un uzraudzību. Tā ir jāuzlabo “konkurētspējas” jomā, kas ir plašāka un kļūst arvien centrālāka. Eiropas pusgads – un makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūras izveide – ir pirmais solis, lai labotu šo trūkumu, taču ir jā dara daudz vairāk, lai pārliecinātos, ka visas dalībvalstis uzlabo savu konkurētspēju tā paša impulsa ietekmē.

Katrai eirozonas dalībvalstij būtu ieteicams izveidot valsts iestādi, kas būtu atbildīga par snieguma un

¹ “Paktu „Eiro plus” – spēcīgāka ekonomiskās politikas koordinācija konkurētspējai un konverģences uzlabošanai” 2011. gadā noslēdza eirozonas, kā arī Bulgārijas, Dānijas, Lietuvas, Polijas un Rumānijas valstu un valdību vadītāji. Tajā brīvprātīgi var piedalīties arī citas ES dalībvalstis. Tas tika iecerēts kā starpvaldību risinājums reformu un koordinācijas veicināšanai. Pakta īstenošanā bija vairāki trūkumi, tostarp uzraudzības iestādes trūkums, bet tā pamatojums joprojām ir būtisks un tam būtu jāpiešķir jauns impulss. Tāpēc atbilstošās pakta daļas būtu jāiekļauj ES tiesību aktos.

politikas novērošanu konkurētspējas jomā. Tas ļautu novērst ekonomiskās atšķirības un palielināt atbildību par nepieciešamajām reformām valstu līmenī. Šīm konkurētspējas iestādēm vajadzētu būt neatkarīgām struktūrām ar pilnvarām “novērtēt, vai algas mainās atbilstoši ražīgumam, un to salīdzināt ar notiekošo citās eirozonas valstīs un galvenajās salīdzināmās tirdzniecības partnervalstīs”, kā par to jau vienojies vairums dalībvalstu saskaņā ar pakto “Eiro plus”. Turklāt minētajām iestādēm varētu piešķirt pilnvaras novērtēt panākumus ekonomikas reformu jomā, lai uzlabotu konkurētspēju kopumā. Visbeidzot, konkurētspējīga ekonomika ir tāda, kurā iestādes un politika ļauj ražīgiem uzņēmumiem attīstīties. Savukārt, šo uzņēmumu attīstība sniedz atbalstu nodarbinātās, ieguldījumu un tirdzniecības pieaugumam.

Šīs iestādes un Komisija tiktu apvienotas Eirozonas mēroga konkurētspējas iestāžu sistēmā, kas katru gadu koordinētu valstu konkurētspējas iestāžu rīcību. Komisijai pēc tam būtu jāņem vērā šīs koordinācijas rezultāti, pieņemot lēmumu par pasākumiem, ko īsteno Eiropas pusgada ietvaros, jo īpaši attiecībā uz Komisijas gada izaugsmes pētījumu un lēmumiem, kas jāpieņem saskaņā ar makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūru, tostarp attiecībā uz to, vai ieteikt aktivizēt pārmērīgas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru.

Konkurētspējas iestādes

Tam nevajadzētu būt konkurētspējas iestāžu mērķim: saskaņot praksi un iestādes, kuras ir atbildīgas par algu veidošanu pārrobežu līmenī. Minētie procesi ES dalībvalstīs ievērojami atšķiras un pareizi atspoguļo valstu prioritātes un juridiskās tradīcijas.

Ievērojot kopīgu paraugu, katrai dalībvalstij būtu jāizlemj par savas valsts konkurētspējas iestādes konkrēto struktūru, bet tām vajadzētu būt demokrātiski pārskatatbildīgām un funkcionāli neatkarīgām. Valstu līmeņa dalībniekiem, piemēram, sociālajiem partneriem, būtu jāturpina pildīt savs uzdevums saskaņā ar katrā dalībvalstī iedibināto praksi, bet tiem iestāžu atzinumi būtu jāizmanto kā norādes algu noteikšanas sarunās. Dažās dalībvalstīs, piemēram, Nīderlandē un Beļģijā, jau pastāv šādas iestādes.

Stiprāka makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūra

Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūra (MNNP) tika izveidota krīzes kulminācijas laikā. Tā ir ietverta Eiropas pusgadā – ES un valstu ekonomikas politikas ziņojumu un uzraudzības ikgadējā ciklā. Tā kalpo kā instruments nelīdzsvarotības novēršanai un korigēšanai, pirms tā kļūst nekontrolējama. Tā ir kļuvusi par svarīgu Eiropas

uzraudzības rīku, piemēram, lai novērstu nekustamā īpašuma “burbuļus” vai lai konstatētu konkurētspējas samazināšanos, pieaugošus privātā sektora un valsts parāda līmeņus un ieguldījumu trūkumu. Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūra ir jāizmanto pilnā mērā. Tam nepieciešama darbība jo īpaši divos virzienos:

- tā būtu jāizmanto ne tikai nelīdzsvarotības konstatēšanai, bet arī strukturālo reformu veicināšanai, izmantojot Eiropas pusgadu. Tās korektīvā daļa būtu jāizmanto daudz stingrāk. Tā būtu jāuzsāk, tiklīdz tiek identificēta pārmērīga nelīdzsvarotība, un būtu jāizmanto, lai uzraudzītu reformu īstenošanu;
- procedūrai būtu arī labāk jāidentificē nelīdzsvarotība eirozonā kopumā, nevis katrā atsevišķajā valstī. Šajā nolūkā tai jāturpina pievērsties kaitīga ārējā deficīta korekcijai, ņemot vērā risku, ko tā rada raitai eirozonas darbībai (piemēram, kapitāla plūsmu “pēkšņas apstāšanās” veidā). Tajā pašā laikā makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūrai būtu arī jāveicina piemērotas reformas valstīs, kurās uzkrājas lieli un pastāvīgi tekošā konta pārpalikumi, ja tos izraisa, piemēram, nepietiekams iekšzemes pieprasījums un/vai zems izaugsmes potenciāls, jo arī tas ir svarīgi, lai nodrošinātu efektīvu līdzsvarošanu monetārajā savienībā.

Lielāks uzsvars uz nodarbinātības un sociāliem rādītājiem

Nodarbinātība un sociālie apstākļi ir ļoti atšķirīgi visā eirozonā – tas daļēji ir krīzes dēļ, taču arī sakarā ar pamattendencēm un vāju sniegumu, kas bija aktuāli jau pirms krīzes. Eiropas mērķim vajadzētu būt nopelnīt “sociālo AAA reitingu”.

Tā ir arī ekonomiska nepieciešamība. Lai EMS sekmīgi darbotos, darba tirgiem un sociālās drošības sistēmām ir labi un taisnīgi jāfunkcionē visās eirozonas dalībvalstīs. Līdz ar to nodarbinātības un sociālajiem jautājumiem Eiropas pusgadā jābūt ļoti aktuāliem. Viens no galvenajiem nevienlīdzības un sociālās atstumtības iemesliem ir bezdarbs (jo īpaši ilgtermiņa bezdarbs). Tāpēc efektīvi darba tirgi, kas veicina augstu nodarbinātības līmeni un spēj amortizēt satricinājumus, neradot pārmērīgi augstu bezdarba līmeni, ir īpaši būtiski: tie veicina raitu EMS darbību, kā arī sabiedrību, kas visiem ir atvērtāka.

Nepastāv “universāli piemērojams” paraugs, kam sekot, taču visās dalībvalstīs bieži vien ir līdzīgi izaicinājumi: centieni nodarbināt lielāku skaitu visu vecumu cilvēku; pareiza līdzsvara rašana starp elastīgiem un drošiem darba līgumiem; izvairīšanās no plaisām starp “piederošām personām” ar augstu aizsardzības līmeni un algām un “nepiederošām personām”; nodokļu aizvēršana no darbaspēka; piemērota atbalsta nodrošināšana, lai bezdarbnieki atgrieztos darba tirgū, izglītības un mūžizglītības uzlabošana, un citi

izaicinājumi. Ārpus darba tirgiem ir svarīgi nodrošināt, ka ikvienam iedzīvotājam ir pieeja piemērotai izglītībai un ka pastāv efektīva sociālās aizsardzības sistēma, lai aizsargātu visneaizsargātākās sabiedrības grupas, tostarp, ka pastāv "sociālās aizsardzības minimums". Iedzīvotāji strauji noveco, un mums joprojām ir nepieciešamas būtiskas reformas, lai nodrošinātu pensiju un veselības aprūpes sistēmu izdzīvošanu. Tas ietvers pensionēšanās vecuma saskaņošanu ar paredzamo mūža ilgumu.

Lai nodrošinātu, ka EMS sekmīgi darbojas ilgtermiņā, mums vajadzētu spert nākamo soli un panākt valstu darba tirgu dziļāku integrāciju, veicinot ģeogrāfisko un profesionālo mobilitāti, tostarp, izmantojot labāku kvalifikāciju atzīšanu, vieglāku ārvalstnieku piekļuvi darbam publiskajā sektorā un labāku sociālā nodrošinājuma sistēmu koordināciju.

Ekonomikas politikas ciešāka koordinācija

Eiropas pusgads ir būtiski pastiprinājis ekonomikas politikas koordināciju. Taču, līdz ar vairāku "paku", "paktu", "procedūru" un daudzveidīgu ziņošanas prasību pievienošanu, tā jēga un iedarbīgums ir kļuvuši neskaidri. Eiropas pusgada pamatā ir jābūt mūsu prioritāšu kopīgai noteikšanai un tām atbilstīgai rīcībai, kas no Eiropas perspektīvas ir ar skaidru izpratni par mūsu kopīgajām interesēm. Ir veikti pasākumi, lai vienkāršotu un stiprinātu Eiropas pusgadu: lielāks uzsvars tiek veltīts prioritātēm, ir mazāk dokumentu un vairāk laika tos apspriest, politiskā līmenī pastāv plašāka informācijas izplatīšana un saziņa ar valsts iestādēm. Šie pasākumi ir jāturpina, lai:

- dalībvalstīm sniegtu skaidrus ieteikumus, kas turpina pievērsties prioritārām reformām, kuras ir īpaši būtiskas, lai sekmētu izaugsmes potenciālu, atbalstītu darbavietu radīšanu un izmantotu vienotā tirgus piedāvātās iespējas. Konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem ir jābūt konkrētiem un vērienīgiem, jo īpaši attiecībā uz to sagaidāmajiem rezultātiem un sasniegšanas termiņu. Tajā pašā laikā tiem būtu jāsaņem savs "politiskais" raksturs, t. i., dalībvalstīm vajadzētu būt zināmāi brīvībai attiecībā uz konkrētajiem pasākumiem, kas jāīsteno. Valstu reformu programmām, ko dalībvalstis sagatavo katru gadu, būtu jākalpo dalībvalstīm par pamatu, lai tās varētu apspriest savus reformu plānus;
- prasītu no dalībvalstīm pārskatatbildību par saistību izpildi. Būtu sistemātiskāk jāizmanto periodiski ziņojumi par īstenošanas gaitu, regulāras salīdzinošās izvērtēšanas vai pieeja "ievēro vai paskaidro". Eiropas grupa jau pirmajā posmā varētu uzņemt koordinators lomu attiecībā uz snieguma savstarpēju izvērtējumu, lielāku uzmanību pievēršot salīdzinošajai novērtēšanai un labākās prakses īstenošanai. Šim darbam jānotiek līdztekus makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūras izmantošanai pilnā mērā;

- labāk integrētu eirozonas un valstu dimensijas. Šajā nolūkā Eiropas pusgada struktūra būtu jāiedala divos secīgos posmos – Eiropas līmeņa posms un valsts līmeņa posms. Tas nozīmē, ka vispirms (proti, pirms apspriedēm par konkrētām valstīm) vajadzētu būt apspriedēm un ieteikumiem attiecībā uz eirozonu kopumā, lai vispārējie izaicinājumi tiktu pilnībā atspoguļoti konkrētām valstīm noteiktajos pasākumos. Šis priekšlikums ir demonstrēts 2. pielikumā;
- izveidotu skaidru ilgtermiņa redzējumu: ne visu var vai varētu izdarīt vienā gadā. Eiropas pusgada ikgadējais cikls būtu jāsteno reizē ar stiprāku daudzgadu pieeju, kas atbilst atjaunotajam konverģences procesam.

2.2. Oficiāla statusa piešķiršana konverģences procesam

Vidējā termiņā (otrais posms) konverģences procesam virzībā uz noturīgākām ekonomikas struktūrām (kā aprakstīts iepriekš) būtu jākļūst saistošākam. Tas tiktu panākts, vienojoties par virkni kopēju augsta līmeņa standartu, kas būtu noteikti ES tiesību aktos, jo suverenitāte attiecībā uz kopējo interešu politiku tiktu dalīta un eirozonas līmenī tiktu ieviesta stingra lēmumu pieņemšana. Dažās jomās tam būs jāietver turpmāka saskaņošana. Citās jomās, kur atšķirīga politika var radīt vienlīdz labu sniegumu, būs jāatrod konkrētām valstīm piemēroti risinājumi. Ar kopējiem standartiem būtu galvenokārt jāpievēršas darba tirgiem, konkurētspējai, uzņēmējdarbības videi un valsts pārvaldes iestādēm, kā arī dažiem nodokļu politikas aspektiem (piemēram, uzņēmumu ienākuma nodokļa bāze). Panākumi virzībā uz minētajiem standartiem tiktu regulāri uzraudzīti. Šajā sakarībā turpinātu izmantot konkrētām valstīm adresētos ieteikumus. Turklāt makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūru varētu izmantot ne tikai kā instrumentu nelīdzsvarotības novēršanai un koriģēšanai, bet arī kā instrumentu, ar ko katrā eirozonas dalībvalstī veicināt reformas un uzraudzīt panākumus virzībā uz šiem kopējiem standartiem. Ievērojamai un stabilai konverģencei virzībā uz līdzīgi noturīgām ekonomikām vajadzētu būt kā nosacījumam attiecībā uz piekļuvi satricinājumu amortizācijas mehānismam, kas, kā tūsmā minēts 4.2. apakšiedaļā, jāizveido attiecībā uz eirozonu.

Lai noteiktu konkrētos standartus un rādītājus, ir nepieciešama dziļāka analīze. Tomēr, piemēram, darba tirgu standartiem būtu jāapvieno drošība un elastība, un tos varētu izstrādāt saskaņā ar dažādajiem "elastdrošības" jēdziena pīlāriem (piemēram, elastīgi un uzticami darba līgumi, kas nepieļauj divu līmeņu darba tirgu, visaptverošas mūžizglītības stratēģijas, efektīva politika, lai palīdzētu bezdarbniekiem atgriezties darba tirgū, mūsdienīgas sociālā nodrošinājuma sistēmas un veicinoša nodokļu sistēma attiecībā uz darbaspēku).

3

**Ceļā uz finanšu savienību
– integrētas finanses
integrētai ekonomikai**

Panākumiem virzībā uz spēcīgāku ekonomikas savienību būs liela nozīme, lai uzlabotu EMS darbību. Tajā pašā laikā tam jānotiek paralēli finanšu savienības izveidei. Ekonomiskā un finanšu savienība patiesi ir savstarpēji papildinošas un nostiprinošas. Panākumiem šajās divās jomās ir jābūt galvenajai prioritātei ceļveža virzībai uz patiesu EMS pirmajā posmā.

Monetārajā savienībā finanšu sistēmai jābūt patiesi vienotai, citādi monetārās politikas lēmumu impulsi (piemēram, izmaiņas politikas procentu likmēs) netiks vienādi pārraidīti visās dalībvalstīs. Tas tā notika krīzes laikā, un līdz ar to palielinājās ekonomiskās atšķirības. Turklāt vienota banku sistēma ir vienotas valūtas spoguļattēls. Tā kā vairums naudas ir banku noguldījumi, nauda var būt patiesi vienota tikai tad, ja uzticēšanās banku noguldījumu drošībai ir vienāda neatkarīgi no dalībvalsts, kurā banka darbojas. Tam ir vajadzīga vienota banku uzraudzība, vienots banku noregulējums un vienota noguldījumu apdrošināšana. Turklāt tas ir būtiski, lai risinātu starp banku un valsti pastāvošās negatīvās atgriezeniskās saites problēmu, kas bija krīzes pamatā.

Tajā pašā laikā finanšu sistēmai jāspēj dažādot risku dažādās valstīs, lai tā varētu ierobežot konkrētu valstu satricinājumu ietekmi un samazināt to riska apjomu, kas ir jādala, izmantojot fiskālos līdzekļus.

Visi šie apstākļi attaisno to, ka finanšu savienība ir vajadzīga steidzami. Mēs lielā mērā esam sasnieguši banku uzraudzības mērķi, izveidojot vienoto uzraudzības mehānismu. Arī par vienoto noregulējuma mehānismu ir panākta vienošanās, bet tas vēl nav pilnībā īstenots. Lai pabeigtu finanšu savienības izveidi, mums ir jāievieš kopīga noguldījumu apdrošināšanas sistēma un kapitāla tirgu savienība. Ņemot vērā to steidzamību, visi šie pasākumi būtu jāīsteno pirmajā posmā.

3.1. Banku savienības izveides pabeigšana

Lai pabeigtu banku savienības izveidi, pirmkārt, un galvenokārt, visām dalībvalstīm savos tiesību aktos pilnībā jātransponē Banku atveseļošanas un noregulējuma direktīva. Tas ir būtiski, lai risku dalītu ar privāto sektoru. Patiešām, banku savienība ir veids, kā labāk aizsargāt nodokļu maksātājus no banku glābšanas izmaksām.

Otrkārt, līdz vienotā noregulējuma fonda darbības sākšanai 2016. gada 1. janvārī² mums ātri jāpanāk vienošanās arī par piemērotu šā fonda pagaidu finansēšanas mehānismu, lai nodrošinātu, ka bankas likvidācijas gadījumā ir pieejams pietiekami daudz naudas pat tad, ja finansējums fondā šajā laikā nav pietiekams.

Treškārt, pārejas periodā līdz vienota noregulējuma fonda izveidei par prioritāti jānosaka uzticama kopēja atbalsta mehānisma izveide vienotā noregulējuma fondam, kā arī progresa panākšana ceļā uz pilnīgi vienlīdzīgiem konkurences apstākļiem bankām visās dalībvalstīs. Tādēļ atbalsta mehānisms būtu jāizveido ātri. To var panākt, vienotajam noregulējuma fondam izmantojot Eiropas Stabilizācijas mehānisma (ESM) piešķirtu kredītlīniju. Šim atbalsta mehānismam vajadzētu būtu fiskāli neitrālam vidējā termiņā, nodrošinot, ka publisko atbalstu atgūst, uzliekot finanšu nozarei *ex-post* nodokļus.

Pēc tam mēs ierosinām uzsākt Eiropas noguldījumu apdrošināšanas shēmu (ENAS), kas kopā ar banku uzraudzību un noregulējumu veido trešo pīlāru pilnvērtīgā banku savienības darbībā. Tā kā pašreizējā struktūra ar valstu noguldījumu garantiju sistēmu joprojām ir neaizsargāta pret lieliem vietējiem satricinājumiem (jo īpaši, ja valsts un valsts banku nozare ir nestabilā situācijā), kopīga noguldījumu apdrošināšana varētu palielināt noturību pret turpmākām krīzēm. Kopīgai sistēmai ir lielāka iespējamība būt fiskāli neitrālai, salīdzinot ar valsts noguldījumu garantiju sistēmām, jo risks ir plašāk izkliedēts un privāti ieguldījumi tiek piesaistīti no lielāka finanšu iestāžu loka. Pilnīga ENAS izveide prasīs laiku, bet konkrētu soļu speršanai šajā virzienā ir jābūt prioritātei jau pirmajā posmā, un ir jāizmanto spēkā esošā tiesiskā regulējuma sniegtās iespējas. Viena no iespējām būtu izstrādāt ENAS kā pārāpdrošināšanas sistēmu Eiropas līmenī attiecībā uz dalībvalstu noguldījumu garantiju sistēmām. Tāpat kā vienotais noregulējuma fonds, arī kopējā ENAS tiktu privāti finansēta no *ex-ante* uz risku balstītām maksām, ko maksā iesaistītās bankas dalībvalstīs un kas sadalītas tā, lai novērstu bezatbildīgu rīcību. Tās darbības jomai būtu jāsakrīt ar vienoto uzraudzības mehānismu. Laika gaitā Eiropas Stabilizācijas mehānisma banku tiešās rekapitalizācijas instrumenta efektivitāte būtu jāpārskata, jo īpaši ņemot vērā tam pašlaik piemērotos ierobežojošos atbilstības kritērijus, vienlaikus ievērojot iekšējās rekapitalizācijas noteikumus. Vieglāk pieejams mehānisms tiešai banku rekapitalizācijai palielinātu noguldītāju uzticību, nodrošinot, ka grūtībās nonākušām valstīm tiktu nodrošināti godīgas konkurences apstākļi pārstrukturējamo banku pārvaldībā, un šāds mehānisms arī sarautu saikni starp valstīm un bankām valsts līmenī.

Visām bankām, kas piedalās banku savienībā, jānodrošina vienlīdzīgi konkurences apstākļi. Tam būs nepieciešami turpmāki pasākumi, kas papildina un pārsniedz vienoto noteikumu kopumu, lai novērstu joprojām ievērojamo rīcības brīvību valsts līmenī, kas joprojām būtiski ietekmē bankas kapitāla kvalitāti un sastāvu. Lielu daļu neatbilstību var risināt vienotā uzraudzības mehānisma ietvaros. Tomēr attiecībā

² Tas papildina 2013. gada 18. decembra [ECOFIN Padomes paziņojumu](#).

uz citiem jautājumiem ir vajadzīgas izmaiņas tiesību aktos, jo īpaši attiecībā uz jautājumiem, kas saistīti ar atšķirīgu tiesisko un institucionālo sistēmu. Tāpat, nesēn pārskatot direktīvu par noguldījumu garantiju sistēmām, ir panākta lielāka saskaņotība, jo īpaši attiecībā uz valsts sistēmu priekšfinansējumu, tomēr tā joprojām paredz, ka dažos jautājumos valstis var rīkoties pēc saviem ieskatiem, un tas būtu jāpārskata.

Tajā pašā laikā ES arī turpmāk ir jāpievērš uzmanība iespējamiem jauniem riskiem banku sektorā, tostarp riskiem, kas saistīti ar paralēlo banku sistēmu. Esošajām struktūrām jāspēj konstatēt riskus finanšu sektorā kopumā.

Lai to panāktu, mums būtu jāapsver iespēja stiprināt mūsu makroprudenciālās iestādes, nostiprinot Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas (ESRK) lomu un pilnvaras, vienlaikus nodrošinot tās sinerģiju ar ECB. Visbeidzot, vidējā termiņā, iespējams, vajadzētu pārskatīt attieksmi pret banku riska darījumiem ar valsts parāda vērtspapīriem, piemēram, nosakot lielu riska darījumu limitus. Tas varētu padarīt finansiālo stabilitāti vēl neatkarīgāku no valsts finansēm. Tomēr šādu būtisku izmaiņu veikšana esošajā sistēmā būtu jāapsver tikai kā daļa no saskaņotas rīcības globālā mērogā.

3.2. Kapitāla tirgu savienības izveide

Līdztekus banku savienības izveidei par prioritāti jānosaka arī kapitāla tirgu savienības izveide³. Tas attiecas uz visām 28 ES dalībvalstīm, bet jo īpaši svarīgi tas ir attiecībā uz eirozonu. Tā nodrošinās daudzveidīgākus finansējuma avotus, lai uzņēmumi, tostarp MVU, varētu izmantot kapitāla tirgus un piekļūt citiem nebanku finansējuma avotiem papildus banku kredītiem. Tajā pašā laikā labi funkcionējoša kapitāla tirgu savienība stiprinās pārrobežu riska dalīšanu, padziļinot obligāciju un kapitāla vērtspapīru tirgu integrāciju, no kuriem pēdējais ir svarīgs satricinājumu amortizators. Patiesi integrēts kapitāla tirgus arī sniegtu garantijas pret sistēmiskiem satricinājumiem finanšu jomā un stiprinātu privātā sektora riska sadali starp valstīm⁴. Tas savukārt mazina riska dalīšanas apjomu, kas jāpanāk, izmantojot finanšu līdzekļus (publiskā sektora riska dalīšana). Tomēr, tā kā kapitāla tirgu ciešāka integrācija un atlikušo valsts šķēršļu pakāpeniska likvidēšana var radīt jaunus draudus finanšu stabilitātei, vajadzēs paplašināt un nostiprināt pieejamos instrumentus, lai prudenciāli pārvaldītu finanšu jomas dalībnieku sistēmiskos riskus (makroprudenciālie instrumenti), un stiprināt uzraudzības sistēmu, lai nodrošinātu stabilitāti visiem finanšu dalībniekiem. Rezultātā būtu jāpanāk vienotas Eiropas kapitāla tirgus uzraudzības iestādes izveide.

Šajā kontekstā ir svarīgi, lai regula rada stimulus riska apkopošanai un riska dalīšanai un nodrošina, ka visās finanšu iestādēs darbojas pietiekamas riska pārvaldības struktūras un tās ir prudenciāli atbilstīgas. Svarīga nozīme var būt arī nodokļu politikai, nodrošinot neitrālu attieksmi pret dažādām, bet salīdzināmām darbībām un ieguldījumiem dažādās jurisdikcijās. Patiesi kapitāla tirgu savienība pieprasa arī citus uzlabojumus, no kuriem dažus var panākt vienīgi ar tiesību aktiem, piemēram: vienkāršot prospektu prasības; atjaunot ES tirgu augstas kvalitātes vērtspapīrošanai; grāmatvedības un revīzijas prakšu labāka saskaņošana; kā arī risināt būtiskākās nepilnības, kas traucē kapitāla tirgu integrāciju tādās jomās kā maksātnespējas tiesības, uzņēmējdarbības tiesības, īpašumtiesības un pārrobežu prasījumu juridiskā izpildāmība.

³ Skatīt zaļo grāmatu "**Kapitāla tirgu savienības veidošana**": Eiropas Komisija, 2015. gada 18. februāris.

⁴ Palielinātai pārrobežu ieguldījumu plūsmi principā būtu jārada lielāka privātā sektora riska dalīšana. To nosaka divi iemesli: 1) ģeogrāfiski dažādots finanšu aktīvu portfelis, kurā iekļautas arī uzņēmumu obligācijas un kapitāla vērtspapīri, nodrošina stabilāku peļņu, kas mazāk saistīta ar iekšzemes ienākumiem (riskā dalīšanas kapitāla tirgus kanāls); 2) ja valsti ir skāris ekonomikas satricinājums, pārrobežu plūsmas ļauj tās rezidentiem aizdot vai aizņemties līdzekļus, lai kompensētu satricinājumu (riskā dalīšanas kredīta tirgus kanāls).

4

**Ceļā uz fiskālo savienību
– integrēta sistēma
pārdomātai un integrētai
fiskālajai politikai**

Viena no galvenajām krīzes sniegtajām mācībām ir tā, ka fiskālā politika ir būtisku kopīgu interešu jautājums monetārajā savienībā. Pat spēcīga Ekonomikas un finanšu savienība un uz cenu stabilitāti orientēta vienotā monetārā politika negarantē to, ka EMS vienmēr darbojas pareizi. Fiskālā politika, kas nav ilgtspējīga, ne tikai apdraud cenu stabilitāti ES, bet arī kaitē finansiālai stabilitātei, jo negatīvi ietekmē dalībvalstu attiecības un rada finansiālu sadrumstalotību.

Tādēļ ir ārkārtīgi svarīgi, lai valsts fiskālā politika būtu atbildīga. Tai jāveic divkārša funkcija: jāgarantē, ka publiskais parāds ir ilgtspējīgs, un jānodrošina, lai fiskālie automātiskie stabilizatori var darboties, lai mazinātu valstij raksturīgos ekonomikas satricinājumus. Ja tas tā nav, atsevišķās valstīs lejupslīde var ieilgt, kas savukārt ietekmē visu eirozonu. Bet tas vēl nav viss. Ir svarīgi nodrošināt arī to, ka valstu budžeta bilanču summa rada pienācīgu fiskālo nostāju⁵ eirozonā kopumā. Tas ir ļoti svarīgi, lai vienmēr izvairītos no procikliskas fiskālās politikas.

Visbeidzot, ļoti smagas krīzes gadījumā valstu budžeti var būt pārslogoti, kā tas notika dažās valstīs pēdējos gados. Šādos gadījumos valsts fiskālie stabilizatori varētu nebūt pietiekami, lai absorbētu satricinājumu un nodrošinātu optimālu ekonomikas stabilizāciju, kas savukārt var negatīvi ietekmēt visu eirozonu. Šā iemesla dēļ būtu svarīgi ilgtermiņā izveidot eirozonas fiskālās stabilizācijas funkciju. Šāds solis būtu procesa kulminācija, kuras sasniegšanas priekšnoteikums ir ievērojams ekonomiskās konverģences, finansiālās integrācijas un vienotākas lēmumu pieņemšanas par valstu budžetiem līmenis, atbilstoši stiprinot demokrātisko pārskatatbildību. Tas ir ļoti svarīgi, lai izvairītos no bezatbildīgas rīcības un lai nodrošinātu kopīgu fiskālo disciplīnu.

Tajā pašā laikā mums ir jāstiprina uzticēšanās vienotai ES fiskālās pārvaldības sistēmai. Tādēļ mūsu pašreizējās fiskālās sistēmas pastāvīga, konsekventa un pārredzama īstenošana ir būtiska, lai sagatavotu augsni turpmāk veicamiem pasākumiem.

4.1. Atbildīga budžeta politika kā EMS stūrakmens

Pēdējos gados tā saukto sešu tiesību aktu kopums, divu tiesību aktu kopums un Līgums par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību ir ievērojami uzlabojuši fiskālās politikas sistēmu ekonomikas un monetārajā savienībā. Kopā tie veicina mūsu centienus novērst budžeta nelīdzsvarotību, uzmanību pievēršot parādu tendencēm, labākiem izpildes mehānismiem un valstu

līdzatbildībai par ES noteikumiem. Šī jaunā pārvaldības sistēma jau paredz gada budžetu plašu *ex-ante* saskaņošanu eirozonas dalībvalstīm un uzlabo to valstu uzraudzību, kuras saskaras ar finansiālām grūtībām. Katrai dalībvalstij ir jāievēro noteikumi, pretējā gadījumā šo sistēmu uzticamība ir apdraudēta. Jāatzīst, ka šie noteikumi ir sarežģīti, bet plānotais pārskats par sešu tiesību aktu kopumu un divu tiesību aktu kopumu būtu jāizmanto kā iespēja uzlabot skaidrību, pārredzamību, atbilstību un leģitimitāti, tajā pašā laikā saglabājot vērstību uz stabilitāti.

Īstermiņā (pirmais posms) pašreizējā pārvaldības sistēma būtu jāstiprina, izveidojot konsultatīvu Eiropas Fiskālo padomi. Šī jaunā konsultatīvā struktūra koordinētu un papildinātu valstu fiskālās padomes, kas izveidotas saistībā ar ES direktīvu par budžeta struktūrām. Tā sniegtu publisku un neatkarīgu novērtējumu Eiropas līmenī par to, kā budžeti – un to izpilde – atbilst ekonomikas mērķiem un ieteikumiem, kas izklāstīti ES fiskālās pārvaldības sistēmā. Padomes sastāvam vajadzētu būt plurālistiskam, un tajā jāiekļauj plašs speciālistu spektrs. Šīs jaunās Eiropas Fiskālās padomes pilnvaru pamatā vajadzētu būt vairākiem pamatprincipiem, kas izklāstīti 3. pielikumā.

Šāda Eiropas Fiskālā padome varētu nodrošināt labāku atbilstību kopīgajiem fiskālajiem noteikumiem un veicināt labāk informētu sabiedrisko apspriešanu, kā arī valstu fiskālo politiku labāku saskaņošanu.

4.2. Fiskālās stabilizācijas funkcija eirozonā

Ir vairāki veidi, kā valūtas savienība var kļūt par fiskālu savienību. Kaut arī tas, cik lielā mērā valūtas savienībām ir kopēji budžeta instrumenti, atšķiras, visas pilnvērtīgās monetārās savienības ir ieviesušas makroekonomikas stabilizācijas funkciju, lai labāk risinātu satricinājumus, ko nav iespējams pārvaldīt tikai valstu līmenī.

Tas būtu dabisks attīstības ceļš eirozonai ilgtermiņā (otrais posms), ņemot vērā iepriekš izklāstītos nosacījumus, t.i., kā konverģences procesa rezultāts un turpmāka lēmumu pieņemšanas par valstu budžetiem apvienošana. Automātiskās stabilizācijas mērķis eirozonas līmenī nebūtu aktīvi reglamentēt ekonomikas ciklu eirozona līmenī. Tai vajadzētu uzlabot lielu makroekonomisko satricinājumu amortizāciju un tādējādi kopumā padarīt EMS noturīgāku. Lai precīzi noteiktu šādu eirozonas stabilizatoru uzbūvi, jāveic padziļinātāks darbs. Tam vajadzētu būt vienam no ierosinātās ekspertu grupas uzdevumiem.

⁵ Jēdziens "fiskālā nostāja" atspoguļo izmaiņas fiskālajā bilancē, lai ietekmētu kopējo ekonomisko pieprasījumu un ražošanas apjomu. Saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta fiskālo nostāju nosaka, pamatojoties uz strukturālo fiskālo bilanci, t.i., fiskālo bilanci korigē, lai ņemtu vērā ietekmi, ko izraisa ekonomikas cikls un vienreizēji un citi pagaidu pasākumi. Vispārīgi runājot, fiskālais deficīts (pārpalikums) liecina par ekspansīvu (ierobežojošu) fiskālo nostāju.

Eirozonas stabilizācijas funkcijas iespējas un pamatprincipi

Paredzamā stabilizācijas funkcija varētu, piemēram, vispirms būt saistīta ar Eiropas Stratēģisko investīciju fondu, apzinot finansējuma avotus, kā arī ieguldījumu projektus, kas attiecas īpaši uz eirozonu, un būtu jāizmanto saskaņā ar ekonomikas attīstības ciklu. Jāapsver dažādi finansējuma papildu avoti. Svarīgi būs nodrošināt, ka šāda stabilizācijas funkcija tiek veidota, ievērojot šādus pamatprincipus:

- tai nebūtu jārada pastāvīgi pārvedumi starp valstīm vai tikai vienā virzienā, tāpēc tiekšanās uz Ekonomikas savienību ir līdzdalības priekšnoteikums. Tā nebūtu arī jāuztver kā līdzeklis ienākumu izlīdzināšanai starp dalībvalstīm.
- Tai nevajadzētu mazinātu ne stimulus saprātīgai fiskālās politikas veidošanai valsts līmenī, ne stimulus valstu strukturālo trūkumu risināšanai. Tādējādi, lai novērstu bezatbildīgas rīcības risku, tai vajadzētu stingri atbilst vispārējai ES pārvaldības sistēmai un tiekties uz kopējiem standartiem, kas aprakstīti 2. iedaļā.
- To vajadzētu attīstīt Eiropas Savienības ietvaros. Tas garantētu, ka funkcija atbilst pašreizējai ES fiskālajai sistēmai un ekonomikas politiku saskaņošanas procedūrām. Tai vajadzētu būt atvērtai un pārredzamai attiecībā uz visām ES dalībvalstīm.
- Tai nevajadzētu būt krīzes pārvaldības instrumentam. Šo funkciju jau veic Eiropas Stabilizācijas mehānisms (ESM). Gluži pretēji, tās uzdevums ir uzlabot EMS un atsevišķu eirozonas valstu vispārējo ekonomisko noturību. Šādi tā palīdzētu novērst krīzes un faktiski padarītu ESM turpmākas intervences mazāk iespējamās.

5

Demokrātiskā pārskatatbildība,
leģitimitāte un institucionālā
stiprināšana

Lielāka atbildība un integrācija ES un eirozonas līmenī jāpanāk vienlaikus ar lielāku demokrātisko pārskatatbildību, leģitimitāti un institucionālo stiprināšanu. Tas ir gan priekšnoteikums panākumu gūšanai, gan ekonomiskajā un monetārajā savienībā pastāvošās pieaugošās savstarpējās atkarības dabisks rezultāts. Tas nozīmē arī jaunu pilnvaru labāku sadali un lielāku pārredzamību par to, kurš pieņem kādus lēmumus un kad. Visbeidzot, tas nozīmē, ka ir vajadzīgs plašāks dialogs, lielāka savstarpējā uzticēšanās un labākas spējas rīkoties kolektīvi.

Krīzes kulminācijas laikā tālejoši lēmumi bieži bija jāpieņem steigā, dažkārt vienas nakts laikā. Vairākos gadījumos, lai paātrinātu lēmumu pieņemšanu vai pārvarētu iebildumus, tika izraudzīti starpvaldību risinājumi. Tagad ir pienācis laiks pārskatīt un nostiprināt mūsu politisko struktūru un veidot mūsu ekonomiskās un monetārās savienības nākamo posmu.

Vairāki konkrēti pasākumi ceļā uz lielāku pārskatatbildību un iesaisti būtu jāveic jau īstermiņā (pirmais posms).

Eiropas Parlamenta un valstu parlamentu svarīgā loma

Eiropas Parlaments ir veicis pirmos praktiskos pasākumus, kuru mērķis ir parlamentārās uzraudzības stiprināšana Eiropas pusgada ietvaros. Starp Eiropas Parlamentu, Padomi, Komisiju un Eiropas Eiropas grupu ir notikuši "ekonomikas dialogi" saskaņā ar sešu tiesību aktu kopumā un divu tiesību aktu kopumā ietvertajiem noteikumiem. Šie dialogi jau bijuši daļa no pēdējām Eiropas pusgada kārtām. Minētos dialogus var uzlabot, vienojoties par īpašiem tiem paredzētiem laikiem galvenajā no pusgada cikla posmiem. Ir izveidots jauns parlamentārās sadarbības veids, kuras mērķis ir apvienot Eiropas un valsts mēroga dalībniekus. Tas notiks Eiropas parlamentārajā nedēļā, kuru rīko Eiropas Parlaments sadarbībā ar valstu parlamentiem un kurā piedalās pārstāvji no valstu parlamentiem, lai padziļināti apspriestu politikas prioritātes. Divu tiesību aktu kopumā noteikts arī, ka valstu parlamentiem ir tiesības uzaicināt komisāru, lai tas prezentētu Komisijas viedokli par budžeta plāna projektu vai tās ieteikumus dalībvalstij, kurai piemēro pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru; šīs tiesības dalībvalstīm vajadzētu izmantot daudz sistemātiskāk nekā līdz šim.

Mēs varētu vēl vairāk nostiprināt šo parlamenta pasākumu grafiku un pievienoto vērtību atbilstoši Eiropas pusgada atjaunotajam plānam, kas izklāstīts 2. pielikumā. Konkrētāk, Eiropas Komisija kopā ar

Eiropas Parlamentu varētu rīkot plenārsēdi vēl pirms gada izaugsmes pētījuma iesniegšanas un turpināt diskusiju pēc tā pieņemšanas. Turklāt otru īpaši paredzētu plenārsēdi saskaņā ar sešu tiesību aktu kopumā ietvertajiem noteikumiem attiecībā uz ekonomisko dialogu varētu rīkot pēc tam, kad Komisija būs nākusi klajā ar konkrētām valstīm adresētiem ieteikumiem. Tajā pašā laikā Komisijas un Padomes pārstāvji varētu piedalīties parlamentārajās sanāksmēs, jo īpaši saistībā ar Eiropas parlamentāro nedēļu. Par šo jauno praksi savstarpēji un precīzāk, ņemot vērā to institucionālo lomu, varētu vienoties ES iestādes (Komisija, ECOFIN padome, Eiropas Eiropas grupas un Eiropas Parlaments), noslēdzot nesaistošu iestāžu nolīgumu.

Eiropas Komisijai vajadzētu izstrādāt paraugmehānismu, lai padarītu mijiedarbību ar valstu parlamentiem efektīvāku. Šāda mijiedarbība būtu jāpiemēro gan valstu parlamentu debatēs par konkrētai valstij adresētiem ieteikumiem, gan ikgadējā budžeta procedūrā. Šādi būtu iespējams labāk izmantot divu tiesību aktu kopumā noteiktās tiesības tikties ar komisāru. Valstu parlamentiem būtu jābūt cieši iesaistītiem valsts reformu un stabilitātes programmu pieņemšanā.

Eiropas Parlamentam vajadzētu organizēt savu darbību tā, lai uzņemtos savu lomu jo īpaši tajos jautājumos, kas saistīti ar eirozonu.

Eiropas Eiropas grupas pārstāvības nostiprināšana

EMS attīstoties par Ekonomikas, finanšu un fiskālo savienību, tās ārējā pārstāvība būtu aizvien vairāk jāapvieno. Šo procesu var veikt pakāpeniski, taču tas būtu jāuzsāk jau pirmajā posmā.

ES ir pasaules lielākais tirdzniecības bloks un pasaulē lielākais saražoto preču un pakalpojumu tirgotājs. Tas ir panākts, vienoti darbojoties pasaules mērogā, nevis izmantojot 28 atsevišķas tirdzniecības stratēģijas. Ņemot vērā tās ievērojamo ekonomikas un finanšu apmēru, kā arī vienotu monetāro un valūtas kursa politiku attiecībā uz lielāko daļu no tās dalībvalstīm, ES politikas lēmumi un ekonomikas norises kļūst aizvien būtiskākas pasaules ekonomikai.

Tomēr starptautiskajās finanšu iestādēs ES un eirozona joprojām nav pārstāvētas vienoti. Šī sadrumstalotība nozīmē, ka ES nenasniedz savu iespējamo politisko un ekonomisko ietekmi, jo katra eirozonas dalībvalsts darbojas atsevišķi. Tas jo īpaši attiecas uz SVF, neraugoties uz pieliktajām pūlēm Eiropas nostājas saskaņošanā.

Starpvaldību risinājumu integrācija ES tiesiskajā regulējumā

Krīzes laikā tika izveidoti vairāki starpvaldību pasākumi. To izskaidroja ar trūkumiem EMS uzbūvē, bet gala rezultātā minētie pasākumi būtu jāiekļauj Eiropas Savienības tiesiskajā regulējumā. Tiesiskajā regulējumā jau ir paredzēts iekļaut Līgumu par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību, un būtu jāiekļauj arī citi, piemēram, pakts „Eiro plus” un starpvaldību nolīgums par vienoto neregulējuma fondu.

Visbeidzot, Eiropas Stabilizācijas mehānisms ir apliecinājis sevi kā galveno instrumentu iespējamo krīžu pārvaldīšanā. Tomēr galvenokārt tā starpvaldību struktūras dēļ tā pārvaldības un lēmumu pieņemšanas procesi ir sarežģīti un gari. Vidējā termiņā (otrais posms) tā pārvaldību vajadzētu pilnībā integrēt ES līgumos.

Eiropas grupas centralizēta vadība

Eiropas grupai ir būtiska nozīme, apspriežot, veicinot un pārstāvot eirozonas intereses. Tā aktīvāk iesaistīsies uzlabotajā Eiropas pusgadā. Īstermiņā tas var prasīt tās prezidentūras un tās rīcībā esošo līdzekļu nostiprināšanu. Ilgtermiņā (otrais posms) varētu apsvērt Eiropas grupas pilna laika prezidentūru, šā ziņojuma ietvaros nosakot tai skaidras pilnvaras. Ar visu ES iestāžu atbalstu tai varētu būt vēl lielāka nozīme, pārstāvot vienotas valūtas intereses eirozonā un ārpus tās.

Eiropas fiskālā iestāde

Stabilitātes un izaugsmes pakts joprojām ir fiskālās stabilitātes un uzticēšanās pamats attiecībā uz mūsu fiskālajiem noteikumiem. Papildus tam fiskālajai savienībai būs vajadzīgs vienotāks lēmumu pieņemšanas process attiecībā uz fiskālo politiku. Tas nenozīmē ieņēmumu un izdevumu politikas visu aspektu centralizāciju. Eiropas dalībvalstis turpinātu lemt par nodokļiem un budžeta izdevumu sadalījumu atbilstīgi valstu vajadzībām un politiskajai izvēlei. Tomēr, eirozonai attīstoties par patiesu EMS, dažus lēmumus vajadzēs pieņemt kolektīvi, vienlaikus nodrošinot demokrātisku pārskatatbildību un leģitimitāti. Eiropas fiskālā iestāde varētu būt vieta šādu lēmumu pieņemšanai.

SECINĀJUMI

Šajā ziņojumā ir noteikti galvenie pasākumi, kas vajadzīgi, lai, vēlākais, līdz 2025. gadam pabeigtu EMS izveidi. Tajā izstrādāts vērienīgs, tomēr pragmatisks ceļvedis. Dažus no šiem pasākumiem var un vajadzētu ieviest bez kavēšanās. Pirmās iniciatīvas šajā saistībā ES iestādes varētu uzsākt 2015. gada 1. jūlijā. Citu uzsākšanai vajadzēs vairāk laika. Tomēr galvenokārt ziņojums iezīmē Eiropas Ekonomikas un monetārās savienības attīstības virzienu. Tas ir būtiski gan iedzīvotājiem, gan ekonomikas dalībniekiem, lai stiprinātu viņu uzticēšanos vienotajai valūtai. Lai šos priekšlikumus pārvērstu darbībā, ir vajadzīga kopīga mērķa apziņa starp visām dalībvalstīm un ES iestādēm. Eiropadome tiek aicināta pēc iespējas drīz apstiprināt šos priekšlikumus.

1. pielikums

Ceļvedis virzībai uz pilnīgu ekonomikas un monetāro savienību

1. POSMS 2015. GADA 1. JŪLIJS – 2017. GADA 30. JŪNIJS

TŪLĪTĒJI PASĀKUMI

Ekonomiskā savienība

- **Jauni impulsi konverģencei, nodarbinātībai un izaugsmei**
- Eirozonas konkurētspējas iestāžu sistēmas izveide;
- makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras pastiprināta īstenošana;
- lielākas uzmanības pievēršana nodarbinātībai un sociālajiem rādītājiem;
- ciešāka ekonomikas politikas koordinācija reorganizēta Eiropas pusgada ietvaros

Finanšu savienība

- **Banku savienības izveides pabeigšana**
- Izveidot vienotā noregulējuma fonda (VNF) pagaidu finansēšanas mehānismu;
- Īstenot konkrētus pasākumus virzībā uz kopēju atbalstu VNF;
- vienoties par kopīgu noguldījumu apdrošināšanas sistēmu;
- uzlabot tiešas banku rekapitalizācijas instrumenta efektivitāti Eiropas Stabilitātes mehānisma ietvaros (ESM);
- **Kapitāla tirgu savienības izveide**
- **Pastiprināt Eiropas Sistēmisko risku kolēģiju**

Fiskālā savienība

- **Jauna konsultatīva Eiropas Fiskālā padome**
- Padome sniegtu publisku un neatkarīgu novērtējumu Eiropas līmenī par to, kā budžeti – un to izpilde – atbilst ekonomikas mērķiem un ieteikumiem, kas izklāstīti ES fiskālās pārvaldības sistēmā. Tās ieteikumi būtu jāņem vērā lēmumos, ko pieņem Komisija Eiropas pusgada kontekstā.

Demokrātiskā pārskatatbildība, lēģitimitāte un institucionālā stiprināšana

- **Eiropas pusgada reorganizēšana**
- Reorganizēt Eiropas pusgadu divos secīgos posmos; pirmais posms attiecas uz visu eirozonu; otrajā posmā tiek apspriesti valstij specifiski jautājumi
- **Pastiprināt parlamentāro kontroli Eiropas pusgada ietvaros**
- Debates plenārsēdē Eiropas Parlamentā par gada izaugsmes pētījumu gan pirms, gan pēc tam, kad to izdevusi Komisija; debates plenārsēdē par konkrētām valstīm adresētiem ieteikumiem;
- sistemātiskāka mijiedarbība starp komisāriem un valstu parlamentiem gan par konkrētām valstīm adresētiem ieteikumiem, gan par valstu budžetu;
- sistemātiskāka valstu valdības veikta valstu parlamentu un sociālo partneru iesaistīšana un apspriešanās ar tiem pirms ikgadējās valstu reformu un stabilitātes programmu iesniegšanas.
- **Intensificēt sadarbību starp Eiropas Parlamentu un valstu parlamentiem**
- **Nostiprināt Eiropas vadību**
- **Veikt pasākumus, lai apvienotu eirozonas ārējo pārstāvību**
- **Iekļaut ES tiesiskajā regulējumā Līgumu par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību; pakta “Eiro plus” atbilstošās daļas; un Starpvaldību nolīgumu par vienoto noregulējuma fondu.**

2. POSMS

EMS STRUKTŪRAS IZVEIDES PABEIGŠANA

Ekonomiskā savienība

- Oficiāli noformēt konverģences procesu un padarīt to juridiski saistošāku

Fiskālā savienība

- Izveidot makroekonomikas stabilizācijas funkciju eirozonā
- Lai piekļūtu šim mehānismam, būtu jāpanāk, lai valstu ekonomikas struktūras būtu līdzīgi noturīgas.

Demokrātiskā pārskatatbildība, leģitimitāte un institucionālā stiprināšana

- Integrēt Eiropas Stabilitātes mehānismu (ESM) ES tiesību aktos
- Izveidot eirozonas fiskālo iestādi, kas ir pārskatatbildīga Eiropas līmenī.

NOBEIGUMA POSMS, VĒLĀKAIS, LĪDZ 2025. GADAM

2. pielikums

Integrētāks Eiropas pusgads

Lai labāk integrētu eirozonas un valstu līmeni, Eiropas pusgads būtu jādala divos secīgos posmos, kuros skaidrāk nošķirts Eiropas un valstu līmenis (attēls ilustrē jauno struktūru).

Pirmajā posmā ("n-1" gada novembrī līdz "n" gada februārī) būtu jānovērtē situācija eirozonā kopumā. Komisijas gada izaugsmes pētījums (GIP) būtu šo debašu pamatā, un tajā būtu izmantoti vairāki tematiskie ziņojumi, piemēram, brīdinājuma mehānisma ziņojums, Eiropas Sistēmiskās riska kolēģijas gada ziņojums, vienotais ziņojums par nodarbinātību un sociālo situāciju, kā arī jaunās Eiropas Fiskālās padomes viedoklis un konkurētspējas iestāžu jaunā eirozonas sistēma. Kopā šie ziņojumi sniegtu pilnīgu priekšstatu par eirozonas problēmām. GIP tiku iesniegts un apspriests Eiropas Parlamentā. Vienlaikus ar GIP Komisija iesniegtu īpašu ieteikumu par turpmāko rīcību eirozonā, kā arī to dalībvalstu sarakstu, par kurām tā plāno veikt "padziļinātu pārskatu" saskaņā ar makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru. Šos dokumentus apspriedīs Eiropas Parlamentā ekonomikas dialoga ietvaros (kā paredzēts

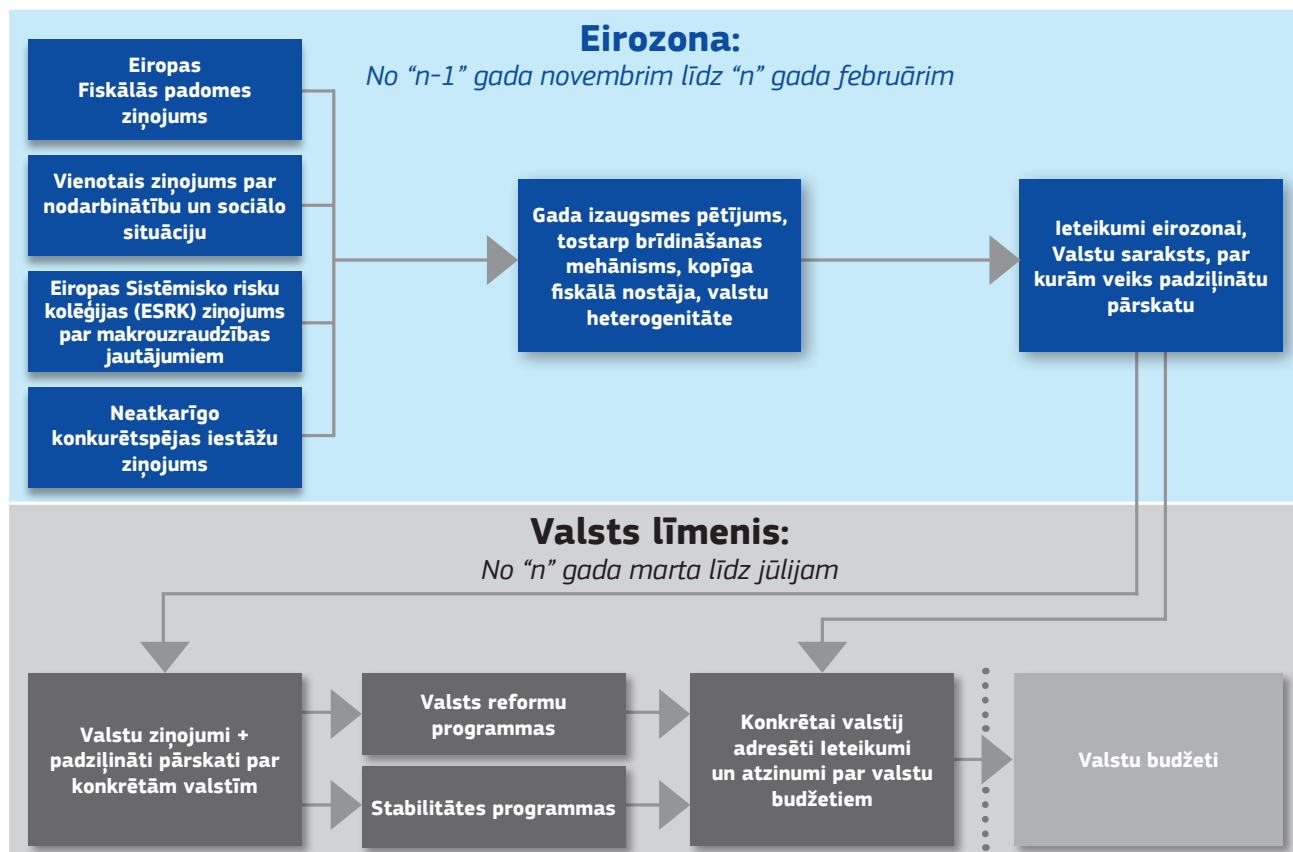
sešu tiesību aktu kopumā), kā arī dažādās Padomes struktūrās un Eirogrupā. Tas nozīmē, ka katru gadu līdz februāra beigām būs notikusi īpaša diskusija par prioritātēm, kas attiecībā uz nākamo gadu noteiktas ES un jo īpaši eirozonai.

Nākamais posms (no "n" gada marta līdz jūlijam) tiktu veltīts, lai pārskatītu un novērtētu dalībvalstu darbību un politiku, ņemot vērā šīs prioritātes. Šajā posmā dalībvalstīm būtu sistemātiski jāiesaista valstu parlamenti, kā arī sociālie partneri un pilsoniskā sabiedrība valsts prioritāšu apspriešanā. Šis posms sāksies ar Komisijas publicētajiem ziņojumiem par valstīm, kuros apkopoti secinājumi par dalībvalstu problēmām un sasniegumiem. Šis posms noslēgsies ar konkrētām valstīm adresētu ieteikumu pieņemšanu, kuros būtu skaidri ņemta vērā eirozonas dimensija, par ko vienošanās notikusi pirmajā posmā.

Lai palielinātu ES līmeņa sociālo partneru ieguldījumu šajā jaunajā procesā, tie būtu jāiesaista diskusijās agrāk, piemēram, atjaunojot Augstākā līmeņa trīspusēju sociālo lietu sanāksmi un makroekonomisko dialogu.

2. pielikums

INTEGRĒTĀKS EIROPAS PUSGADS

3. pielikums

Konsultatīvas Eiropas Fiskālās padomes pamatprincipi

Konsultatīvas Eiropas Fiskālās padomes pilnvarām jābalstās uz šādiem principiem:

- tai būtu jākoordinē valstu fiskālo padomju tīkls un vienādā mērā jāievēro neatkarības standarta prasības.
- Tai būtu jāsniedz padomi, nevis jāīsteno politika. Noteikumu īstenošana joprojām ir Eiropas Komisijas uzdevums, un tai ir tiesības nepieņemt Eiropas Fiskālās padomes uzskatiem, ar nosacījumu, ka Komisijai ir pamatoti iemesli un tā var tos paskaidrot.
- Tai, pamatojoties uz ES fiskālajiem noteikumiem, gan valstu, gan eirozonas līmenī jāsniedz ekonomiski, nevis juridiski atzinumi par atbilstošu fiskālās politikas nostāju. Tas būtu jā dara, pamatojoties uz noteikumiem, kas noteikti Stabilitātes un izaugsmes paktā (SIP).
- Tai būtu jāspēj izdot atzinumus, kad tā uzskata to par vajadzīgu, jo īpaši attiecībā uz stabilitātes programmu novērtējumu un gada budžeta plānu projektiem, kā arī attiecībā uz valstu budžetu izpildi.
- Tai būtu jāsniedz *ex-post* novērtējums par to, kā tiek īstenots pārvaldības regulējums.

